

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2

Guidelines For Participatory Administration in Education
Management for Department of Juvenile Observation
and Protection Center Region 2

วิทย์ธวัช กุลเพชรจิตรา¹, มิตภาณี พุ่มกล่อม

Wittawat Kulpetjitra¹, Mitparnee Pumklom

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Master of Education degree in Educational Administration, Kanchanaburi Rajabhat University

E-mail: blackdogs.12k9@gmail.com¹

Received: December 8, 2023; Revised: December 13, 2024; Accepted: December 14, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 2) ศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 จำนวน 150 คน โดยการใช้แบบสอบถามแบบชั้นภูมิ ตามเขตท้องที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 และผู้ให้ข้อมูลสำคัญการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการร่วมในผลประโยชน์ และ 2) แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 มีดังนี้ 2.1) ด้านการวางแผน ควรมีการจัดการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อร่วมกันวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินการจัดการศึกษา 2.2) ด้านการตัดสินใจ ควรให้บุคลากรร่วมรับทราบและเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา เพื่อนำไปกำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายในการจัดการศึกษา และร่วมกำหนดและลำดับความต้องการ เพื่อจะได้ตัดสินใจเลือกนโยบายหรือแนวทางการแก้ปัญหาในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม 2.3) ด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารและบุคลากรของสถานพินิจฯและหน่วยงานภายนอกควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการระดมทรัพยากรการจัดการศึกษา ร่วมเป็นที่ปรึกษาและดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ 2.4) ด้านการร่วมใน

¹ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)

E-mail: blackdogs.12k9@email.com

ผลประโยชน์ ควรให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ร่วมกัน และ 2.5) ด้านการติดตามและประเมินผล ควรให้บุคลากรรับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานการจัดการศึกษา ตลอดจนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นจากการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อจะได้วิเคราะห์ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และควรร่วมมือกับผู้ปกครองในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ควบคุม ดูแล เด็กและเยาวชนเมื่อถูกปล่อยตัวไปแล้ว

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม, สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2

Abstract

This research aimed to 1) study participatory administration in education management and 2) explore guidelines for participatory administration in education management for the Department of Juvenile Observation and Protection Center Region 2. The sample consisted of 150 personnel from the Department of Juvenile Observation and Protection Center Region 2, selected through proportionate stratified random sampling based on the local areas of the center, and 8 key informants in focus group discussions, selected purposively. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire with content validity between 0.67–1.00 and reliability of 0.95, along with a focus group discussion record. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings were as follows: 1) Participatory administration in education management for the Department of Juvenile Observation and Protection Center Region 2 was at a high level overall and in each aspect. The aspects were ranked by mean from highest to lowest: planning, decision-making, operational, follow-up and evaluation, and mutual benefit. 2) Guidelines for participatory administration in education management for the Department of Juvenile Observation and Protection Center Region 2 include: 2.1) In the planning aspect, meetings should be organized to exchange opinions among personnel and stakeholders to jointly plan and determine methods for education management. 2.2) In the decision-making aspect, personnel should be informed about the problems and propose solutions for issues in education management, to define educational objectives and prioritize needs, allowing for the appropriate selection of policies or solutions for educational management. 2.3) In the operational aspect, administrators and personnel of the center, along with external organizations, should assist and support the mobilization of educational resources, provide consultancy, and act in education management to foster effective teamwork. 2.4) In the mutual benefit aspect, stakeholders should be involved in mutual benefits. 2.5) In the follow-up and evaluation aspect, personnel should be aware of problems and obstacles in education management, participate in offering feedback from educational assessments to analyze whether

the goals were achieved and cooperate with parents to supervise, oversee, and control the youth after their release.

Keywords: Guidelines for Participatory Administration, Department of Juvenile Observation and Protection Center Region 2

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน ทั้งในด้านการควบคุมดูแล การบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีการพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายได้กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาพิพากษา โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งควรจะได้รับ การอบรมสั่งสอน และสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี โดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะต้องปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด หรือต้องหาว่ากระทำผิดให้เป็นไปตามบทบัญญัติ และสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the rights of the child) ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งประกาศใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 ต่อมาประเทศไทยได้ร่วมลงนามในภาคยานุวัติสารอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2535 จรัญ ภัคดีธนากุล (Pakdeethanakul, J., 2003, p.2) ดังนั้นสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในฐานะเป็นหน่วยปฏิบัติที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าประสงค์ตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว ได้มีการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานชั้นต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติ 4 ด้าน คือ ด้านกินอยู่หลับนอน ด้านการศึกษา ด้านจิตสภาพแวดล้อม และด้านการเคลื่อนย้ายเด็กและเยาวชน

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่ต้องเน้นการตามระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยหลักสูตรการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2554 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (Department of Juvenile Observation and Protection, 2008, pp. 27-28) กำหนดให้การจัดการศึกษาแบ่งออกเป็นสายวิชา สามัญและสายวิชาชีพ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่แน่นอน ซึ่งยังมีนักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีอยู่น้อยมาก ได้แก่ สลิต ศิริธรรมจักร และ คณะ (Sirithammachak, S. et al., 2011, p. 45) เสนอว่า กระบวนการจัดการศึกษาให้แก่เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน ประกอบด้วยการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ครู สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล งบประมาณ และเวลา และกุลณาด หงษ์ลอย (Hongloi, K., 2012, p. 100) ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนผู้กระทำผิด ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านผู้สอน และด้านการวัดผลประเมินผล นอกจากนี้ บุญเลิศ แก้วจันทร์ (Kaewchan, B., 2011, p. 28) กล่าวถึง องค์ประกอบของ การจัดการศึกษาตาม

อัยยาศัยว่ามีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้ 1) แนวคิดและปรัชญา: การศึกษาตาม อัยยาศัยเป็นการศึกษาที่ส่งเสริม สนับสนุน และให้โอกาสในการเรียนรู้ในวิถีชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย 2) ความมุ่งหมาย: การศึกษาตาม อัยยาศัยมิได้หลายเป้าหมายและหลายวัตถุประสงค์ โดยเป้าหมายหลักเพื่อส่งเสริมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และเพื่อตอบสนองความพึงพอใจและ นันทนาการของบุคคลแต่ละคนมากกว่าการเพิ่มพูนความรู้เชิงวิชาการ 3) หลักสูตร: การศึกษาตาม อัยยาศัยไม่มีหลักสูตร แต่เป็นลักษณะการเรียนรู้ผ่านการจัดกิจกรรม สื่อ และเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ 4) ผู้เรียน/ผู้รับบริการ: ผู้เรียนของการศึกษาตามอัยยาศัย คือ บุคคลทุกคนซึ่งมีความ หลากหลาย ครอบคลุมทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา ทุกพื้นที่ โดยไม่มีการจำแนกสถานภาพทางสังคม 5) ผู้สอน: ผู้สอนของการศึกษาตามอัยยาศัย คือ บุคคลทุกคนที่มีศักยภาพส่งเสริมให้ผู้เรียนอยาก เรียนรู้ 6) ความรู้: การศึกษาตามอัยยาศัยทำให้เกิดความรู้ ด้วยการเรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน 7) วิธีการ เรียนรู้: การศึกษาตามอัยยาศัยมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่มีแบบแผนและรูปแบบแน่นอน 8) ระยะเวลา: การศึกษาตามอัยยาศัยสามารถเกิดได้ตลอดเวลาและตลอดชีวิตของผู้เรียน 9) วุฒิการศึกษา: การศึกษาตาม อัยยาศัยไม่มีวุฒิปัตร์ แต่บางกิจกรรมอาจมีเกียรติบัตร 10) กิจกรรมการเรียนรู้: กิจกรรมการเรียนรู้ตาม การศึกษาตามอัยยาศัยเป็นไปตามวิถีชีวิตของผู้เรียน 11) สื่อการเรียนรู้: ลักษณะสื่อการศึกษาตามอัยยาศัยมี ความหลากหลายตามที่ต้องการ 12) การประเมินผล: การศึกษาตามอัยยาศัยเป็นการประเมินผล ความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยตัวผู้เรียนเอง จึงไม่มีการประเมินผลที่ชัดเจน แต่บางกิจกรรมมีการประเมินผล เพื่อให้ผลย้อนกลับต่อผู้รับบริการ

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนไม่ใช่หน่วยงานทางการศึกษา แต่ต้องจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐาน ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ซึ่งแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ 4 ปี กรมพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2563-2566 ที่กำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน โดย ปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่มีปัญหาพื้นฐานมาจากครอบครัวและสภาพสังคม เด็ก และเยาวชนก็จะต้องกลับไปอยู่กับครอบครัวและสังคมเช่นเดิม ดังนั้น การแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนจึงสมควร ให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการด้วย จึงมีนโยบายดังนี้ 1) การนำครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน สร้างความตระหนักและรับผิดชอบให้แก่ครอบครัวของเด็กและเยาวชนให้ เข้ามาร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ให้บริการคำปรึกษาแก่ครอบครัว ร่วมกับครอบครัวเพื่อเตรียมความพร้อมก่อน ปลดปล่อยเด็กและเยาวชนกลับสู่สังคม การติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย 2) ประสานความร่วมมือกับ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้เข้ามาร่วม จัดการศึกษา การฝึกวิชาชีพ การจัดหางานและการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน และ 3) การสร้างคุณค่าและ ภาพลักษณ์ที่ดีของกรมพินิจ ฯ โดยนำเด็กและเยาวชนกลุ่มที่ไม่มีปัญหาออกไปทำงานบริการสังคม ช่วยเหลือ บำเพ็ญประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนและส่งเสริมเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ องค์กร นอกจากนี้ต้องร่วมมือกับบุคลากรภายใน โดยการปรับอัตรากำลังบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ให้ สอดคล้องกับภาระงาน เช่น จำนวนเด็กและเยาวชนที่รับผิดชอบ ลักษณะพิเศษเฉพาะของแต่ละหน่วยงาน เช่น ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่เน้นด้านการฝึกวิชาชีพ การจัดการศึกษาสายสามัญ การแก้ไข บำบัด พื้นฟู ด้านยาเสพติด ฯลฯ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ มีโอกาสเพิ่มพูนประสบการณ์ เพื่อให้

เป็นบุคลากรมืออาชีพที่มีความรู้ความสามารถในเชิงลึกและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน กรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน(Department of Juvenile Observation and Protection., 2008, pp. 1-6)

การมีส่วนร่วมในองค์กรหนึ่ง ๆ สามารถเลือกใช้การมีส่วนร่วมได้หลายรูปแบบ เพื่อให้สอดคล้องตามความเหมาะสมกับบุคลากร เวลา สถานการณ์ ลักษณะผู้นำในองค์กรที่จะกระจายอำนาจ และเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วม ซึ่งมีผู้กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้ แสนสุข อำนวยกุล (Amnuaykun, S., 2008, p. 15) ได้สรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะต้องมีการร่วมกันคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมติดตามผล โดยจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคม และรูปแบบที่หลากหลาย อาทิพย์ วะไลใจ (Walajai, A., 2013, p. 16) ได้สรุปไว้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งปัญหาที่ผ่านมากลับพบว่า ยังมีการให้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมจากบิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน้อยมาก นอกจากนี้ยังขาดรูปแบบการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและขาดความต่อเนื่อง ทำให้การจัดการศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร บุญเลิศ แก้วจันทร์ (Kaewchan, B., 2011, p. 1)

ดังนั้น จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 จำนวน 244 คน จากเขตท้องที่ 8 จังหวัด ประกอบด้วย กาญจนบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ นครปฐม และสุพรรณบุรี

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ บุคลากรในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 จำนวน 150 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน (Krejice & Morgan,

1970, pp. 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามเขตท้องที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม คือ บุคลากรในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 8 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 3 คน และหัวหน้ากลุ่มงานต่าง ๆ ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

2.1 แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ประกอบด้วย เพศ เขตท้องที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2.2 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (focus group) เกี่ยวกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ซึ่งมี 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการร่วมในผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล

2.3 คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามทุกข้อ กระทบค่าถามได้ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของกระทงคำถาม พบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 29 ข้อ และเท่ากับ 0.67 จำนวน 1 ข้อ นำไปทดลองใช้และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทางออนไลน์ จำนวน 150 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4.2 การวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกเป็นรายข้อ รายด้านและภาพรวม

4.3 การวิเคราะห์แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ได้ผลสรุป ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการร่วมในผลประโยชน์ ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 การจัดสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 3 คน และหัวหน้ากลุ่มงานต่าง ๆ ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด จำนวน 5 คน เพื่อศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของแต่ละบุคคลที่มีต่อแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน มีแนวทางการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ดังนี้ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรจัดการประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของบุคลากร เพื่อร่วมกันวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินการจัดการศึกษา และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรให้บุคลากรร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ค้นหาเป้าหมาย เพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ และวางแผน กำหนดนโยบายการจัดการศึกษา

2.2 ด้านการตัดสินใจ มีแนวทางการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ดังนี้ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรแจ้งให้บุคลากรร่วมรับทราบและเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา เพื่อนำไปกำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรให้บุคลากรร่วมกำหนดและลำดับความต้องการ เพื่อจะได้ตัดสินใจเลือกนโยบายหรือแนวทางการแก้ปัญหาในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

2.3 ด้านการดำเนินงาน มีแนวทางการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ดังนี้ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน บุคลากร ผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอกควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการระดมทรัพยากรการจัดการศึกษา เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ห้องเรียนออนไลน์ ระบบอินเทอร์เน็ต งบประมาณ การเข้ามาจัดกิจกรรมไปพร้อมกับการเรียนการสอน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรให้บุคลากร ผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอกร่วมเป็นที่ปรึกษา และดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านการร่วมในผลประโยชน์ มีแนวทางการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ดังนี้ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรให้บุคลากร เด็กและเยาวชนได้นำเสนอผลงานด้านการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ พร้อมกับชื่นชมผลการดำเนินงานการจัดการศึกษา ตลอดจนพิจารณาความดีความชอบ และจัดสรรผลประโยชน์อย่างเหมาะสม ยุติธรรม และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรให้ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ร่วมกัน เช่น วิทยาลัยสารพัดช่างสามารถรับงานซ่อมอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า แล้วนำมาให้เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โรงเรียนปัญญาภิวัฒน์ลงทุนให้เด็กและเยาวชนฝึกทำขนมแล้วนำออกมาจำหน่าย

2.5 ด้านการติดตามและประเมินผล มีแนวทางการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ดังนี้ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรให้บุคลากรรับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานการจัดการศึกษา ตลอดจนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นจากการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อจะได้วิเคราะห์ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และสามารถปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานการจัดการศึกษาได้ตามพระราชบัญญัติการบำบัดฟื้นฟู และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรร่วมมือกับผู้ปกครองในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ควบคุม ดูแล เด็กและเยาวชนเมื่อถูกปล่อยตัวไปแล้ว เช่น การได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น การประกอบอาชีพที่สุจริต การทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน เขต 2 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน เขต 2 พบว่า ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการจัดการศึกษาของทุก ๆ หน่วยงานทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานใด การให้ทุกคนในหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีความสำคัญมาก เพราะการจะขับเคลื่อนหน่วยงานทางการศึกษาให้เกิดการพัฒนาและบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น จำเป็นต้องใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานที่มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่ควรได้รับการดูแลและเอาใจใส่ไม่ต่างกับโรงเรียนทั่ว ๆ ไป ดังนั้นผู้อำนวยการสถานพินิจฯ ครูฝึก เจ้าหน้าที่ บุคลากร และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม พร้อมให้การสนับสนุนการดำเนินการในทุก ๆ ด้านเท่าที่จะสามารถกระทำได้ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับการเรียนในโรงเรียนทั่ว ๆ ไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณากร อุปสัย และชัชชรีญา ไบลี (Uppasai, U. and Bailee, C., 2021) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภิสรา คุณาวีวัฒน์ และนางลักษณ ใจฉลาด (Kunawiwat, S. and Jaichalad, N., 2023) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุคลากร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการสถานพินิจฯและบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานพินิจฯทุกจังหวัดในเขต 2 ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการ

วางแผน โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน เริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อนำมากำหนดนโยบายการจัดการศึกษาในสถานพินิจฯ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ และมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของบุคลากรร่วมกันเป็นระยะ ๆ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ ปินเครือ (Pinkru, S., 2014) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของทับทิม แสงอินทร์ (Sangin, T., 2016) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย ซึ่งเป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการวางแผน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.2 ด้านการตัดสินใจ พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานพินิจฯทุกจังหวัดในเขต 2 ร่วมกันตัดสินใจในงาน ไม่ได้ปล่อยให้เป็นการของใครคนใดคนหนึ่ง หรือใครฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทุกคนในหน่วยงานร่วมกันรับทราบปัญหาในการจัดการศึกษา หากเกิดปัญหาต้องแก้ไข ผู้อำนวยการสถานพินิจฯเปิดโอกาสให้ทุกคน ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาและร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ปัญหานั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสราพร แซ่มชุงาม (Chamchungam, N., 2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษา ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณากร อุปสัย และชัชจรีญา ไบลี (Uppasai, U. and Bailee, C., 2021) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอรัตนวาปีจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.3 ด้านการดำเนินงาน พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการสถานพินิจฯและบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานพินิจฯทุกจังหวัดในเขต 2 ให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและมีการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน มีการวางแผนงาน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการประสานงานและร่วมมือกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณากร อุปสัย และชัชจรีญา ไบลี (Uppasai, U. and Bailee, C. 2021) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภิสรา คุณาวีวัฒน์ และนงลักษณ์ ใจฉลาด (Kunawiwat, S. and Jaichalad, N., 2023) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารแบบมี ส่วนร่วมในการจัด

การศึกษาของบุคลากร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.4 ด้านการร่วมในผลประโยชน์ พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการสถานพินิจฯทุกแห่งเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานพินิจฯ ทุกจังหวัดในเขต 2 ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในผลจากการปฏิบัติงานร่วมกัน และร่วมชื่นชมผลการดำเนินงานการจัดการศึกษา ส่งผลให้ทุกคนทุกฝ่ายเกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทับทิม แสงอินทร์ (Sangin, T., 2016) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการร่วมรับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งเป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณากร อุปสัย และชัชจรียา ไบลี (Uppasai, U. and Bailee, C., 2021) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอรัตนวาปีจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการร่วมรับผิดชอบ ซึ่งเป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.5 ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการสถานพินิจฯและบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานพินิจฯทุกจังหวัดในเขต 2 เห็นความสำคัญของการร่วมกันติดตามและประเมินผล มีการจัดประชุมชี้แจงเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของการประเมินผล การจัดการศึกษา และมีการนิเทศกำกับติดตามผลการดำเนินงานหรือโครงการต่าง ๆ เพื่อนำผลประเมินมาสรุปและวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนางานด้านการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณากร อุปสัย และชัชจรียา ไบลี (Uppasai, U. and Bailee, C., 2021) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภิสรา คุณาวิวัฒน์ และนางลักษณ์ ใจฉลาด (Kunawiwat, S. and Jaichalad, N., 2023) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุคลากร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งเป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานศึกษาพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 อภิปรายผลการวิจัยแต่ละด้าน ได้ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน มีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานศึกษา พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังนี้ ผู้อำนวยการสถานศึกษาพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรจัดการประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของบุคลากรให้บ่อยยิ่งขึ้น เพื่อร่วมกันวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินการจัดการศึกษา และควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากรร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ค้นหาเป้าหมาย เพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ และวางแผนกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ไม่ใช่หน่วยงานทางการศึกษา แต่ต้องจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐาน ดังนั้นจึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ครอบครัว เพราะปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่มีปัญหาพื้นฐานมาจากครอบครัวและสภาพสังคม ดังนั้นหากจะแก้ปัญหที่เกิดขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา ค้นหาเป้าหมาย เพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ และวางแผนกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. 2008) ได้ระบุไว้ในคู่มือการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับเด็กและเยาวชนในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ว่า ในการจัดการศึกษานั้นควรประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ

2.2 ด้านการตัดสินใจ มีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานศึกษา พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ดังนี้ สถานศึกษาพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรแจ้งให้บุคลากรร่วมรับทราบและเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม และควรให้บุคลากรร่วมกำหนดและลำดับความต้องการเพื่อจะได้ตัดสินใจเลือกนโยบายหรือแนวทางการแก้ปัญหาในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การตัดสินใจที่นำไปสู่แก้ปัญหาในการจัดการศึกษาของเด็กและเยาวชนนั้น ไม่สามารถมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียว ควรต้องมาจากการตัดสินใจร่วมกันของผู้บริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และ/หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้เพื่อเป็นการตัดสินใจที่เกิดจากบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องและเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด สอดคล้องกับโคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1980, pp. 213-218) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นการมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้แนวความคิดการสร้างและประเมินทางเลือกต่าง ๆ การเลือกตัดสินใจเป็นศูนย์กลางของการเกิดความคิดที่หลากหลาย รวมถึงการวางแผนเพื่อให้สิ่งที่ตัดสินใจเลือกนั้นเกิดผลดังที่คาดไว้

2.3 ด้านการดำเนินงาน มีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานศึกษา พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ดังนี้ สถานศึกษาพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน บุคลากร ผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอกควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการระดมทรัพยากรการจัดการศึกษา เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ห้องเรียนออนไลน์ ระบบอินเทอร์เน็ต งบประมาณ การเข้ามาจัดกิจกรรมไปพร้อมกับการเรียนการสอน และควรให้บุคลากร ผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอกร่วมเป็นที่ปรึกษาและดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การดำเนินงานใด ๆ ให้ประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์นั้น บุคลากรทุกฝ่ายควรช่วยเหลือซึ่งกันและกันและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเท่าที่

ตนเองจะสามารถทำได้ อาจเป็นการช่วยเหลือในด้านวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และรวมไปถึงการเป็นที่ปรึกษา สอดคล้องกับเสาวนีย์ เตือนเด่น และคณะ (Dueanden, S. et al., 2015, p. 8) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานไว้ว่า การมีส่วนร่วมในงาน โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรนั้น หากทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมและช่วยเหลือซึ่งกัน ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงกระบวนการทำงานจะทำให้ผลลัพธ์ของงานออกมาดีและป็นลู่ตฤประสงค์ขององค์กร

2.4 ด้านการร่วมในผลประโยชน์ มีแนวทางการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ดังนี้ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรให้บุคลากร เด็กและเยาวชนได้นำเสนอผลงานด้านการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ พร้อมกับชื่นชมผลการดำเนินงานการจัดการศึกษา ตลอดจนพิจารณาความดีความชอบ และจัดสรรผลประโยชน์อย่างเหมาะสม ยุติธรรม และควรให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น วิทยาลัยสารพัดช่างสามารถรับงานซ่อมอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า แล้วนำมาให้เด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯฝึกซ่อม สถาบันปัญญาวิวัฒน์ลงทุนให้เด็กและเยาวชนฝึกทำขนมแล้วนำออกมาจำหน่าย เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หากให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสนำเสนอผลงานด้านการศึกษาของตนเอง จะเป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้เกิดขึ้นและส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติเชิงบวกต่อตนเองและคนรอบข้าง รวมถึงเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสุภัททา อินทรศักดิ์ (Intharasak, S., 2018, p. 27) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ไว้ว่า ความสำเร็จอันเกิดจากการบริหารจัดการร่วมกันมีความพึงพอใจและชื่นชมในผลสำเร็จนั้น ๆ ร่วมกัน เช่น การร่วมแสดงความยินดี การยกย่องให้เกียรติ การมอบรางวัล เป็นต้น

2.5 ด้านการติดตามและประเมินผล มีแนวทางการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ดังนี้ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรให้บุคลากรรับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานการจัดการศึกษา ตลอดจนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นจากการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อจะได้วิเคราะห์ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และสามารถปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานการจัดการศึกษาได้ตามพระราชบัญญัติการบำบัดฟื้นฟู และควรร่วมมือกับผู้ปกครองในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ควบคุม ดูแล เด็กและเยาวชนเมื่อถูกปล่อยตัวไปแล้ว เช่น การได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น การประกอบอาชีพที่สุจริต การทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหากมีการติดตามและประเมินผลร่วมกันภายหลังการจัดการศึกษา หน่วยงานสามารถนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนา งานให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป สอดคล้องกับพิณสุดา สิริธรรังศรี (Siridhrungsri, P., 2015, pp. 44-45) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการประเมินผลว่า ระหว่างการดำเนินงานและหลังการดำเนินงาน ผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย มีดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ควรให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการร่วมในผลประโยชน์

1.2 ผู้บริหารสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ควรให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการนิเทศกำกับ ติดตาม ควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในเขตอื่น ๆ

References

- Administration of Department of Juvenile Observation and Protection. (2020). Bangkok: Author. (in Thai)
- Amnuaykun, S. (2008). The participation in non-formal education management of administrators and members of sub-district administrative organization in Amphoe Thamphannara Nakhon Si Thammarat Province. Master thesis, M. Ed., Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat. (in Thai)
- Best, J. W. (1981). *Research in education* (4th ed.). Englewood cliff: Prentice hall.
- Chamchungam, N. (2018). The participatory management and teacher quality of work life in municipality school, the 4th Local Education. Master thesis, M. Ed., Silpakorn University, Nakhon Pathom. (in Thai)
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980). *Rural development participation: Concepts and measures for project design, implementation and evaluation*. New York: Cornell University.
- Department of Juvenile Observation and Protection. (2008). *Operational Manual on Juvenile in Juvenile Observation and Protection Center and Reception Home*. Bangkok: Department of Juvenile Observation and Protection. (in Thai)
- Dueanden, S. et al. (2015). Participative management affect to academic work in schoola under Trang Primary Education Service Area Office 1. Master thesis, M. Ed., Hatyai University, Songkhla. (in Thai)
- Hongloi, K. (2012). *Scenario of lifelong education management to develop the quality of life of juvenile delinquents*. Master thesis, M. Ed., Chulalongkorn University, Bangkok. (in Thai)

- Intharasak, S. (2018). **The participation management affecting to effectiveness of schools under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 3.** Master thesis, M. Ed., Burapha University, Chonburi. (in Thai)
- Kaewchan, B. (2011). **Guidelines for supporting effective education for juvenile: A case study at Roi-Et Juvenile Observation and Protection Center.** Bangkok: National Institute for Development of Teachers, Faculty Staff and Educational Personnel (NIDTEP). (in Thai)
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and psychological measurement, 30(3), 607-610.**
- Kunawiwat, S. and Jaichalad, N. (2023). A study of the participatory management of personnel education of Sub-district Non-formal and Informal Education Center under the Office of Non-formal and Informal Education in Phitsanulok Province. **Journal of Management and Local Innovation, 5(6), 76-91.** (in Thai)
- Pakdeethanakul, J. (2003). **Legal aid for the alleged offender and the defendant in criminal cases.** Bangkok: The Thai Bar Under the Royal Patronage. (in Thai)
- Pinkrue, S. (2014). **The participatory administration of non-formal and informal education center in Lampang Province.** Master thesis, M. Ed., Lampang Rajabhat University, Lampang. (in Thai)
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (2008). **Policy research: A Model of standard educational administration based on National Education Act B.E. 2542 (1999).** Bangkok: Kansatsana Printing House. (in Thai)
- Regulations of Department of Juvenile Observation and Protection: Training curriculum for juvenile B.E. 2554 (2011).** (2011). Bangkok: Author. (in Thai)
- Sangin, T. (2016). **Participative administration of Suangsutthawittaya School in Suphanburi Province.** Independent study, M. Ed., Silpakorn University, Nakhon Pathom. (in Thai)
- Siridhrungsri, P. (2015). **The relationship between the participative management of administrators and effectiveness of academic affairs administration in schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1.** Master thesis, M. Ed., Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon. (in Thai)
- Sirithammachak, S. et al. (2011). **Model of the learning management for juvenile in juvenile observation and protection center.** Bangkok: The Office of Strategic Management and Integration in Education No. 7. (in Thai)
- Uppasai, U. and Bailee, C. (2021). The study of participative administration guideline for teachers and educational personnel of child development center under the local administrative

organizations in Rattana-wapi District Nongkhai Province. *Journal of Education Sakon Nakhon Rajabhat University*, 1 (3), 14-27. (in Thai)

Walajjai, A. (2013). The participation in education management of The Association of Basic Education School Board in Prajim Educational Quality Development Cluster, Mae Chaem District, Chiang Mai Province. Master thesis, M. Ed., the Far Eastern University, Chiang Mai. (in Thai)